Craven, Lady Elizabeth

(1750 – 1828)

"Kırım'dan İstanbul'a Seyahat (A Journey through the Crimea to Constantinople)" kitabının yazarı.

Dördüncü Berkeley Kontu'nun üçüncü çocuğu olarak İngiltere'nin Westminster şehrinde doğdu (1750). Beş yaşındayken babasını kaybeden Leydi Elizabeth'in çocukluğu, Fransa ve İngiltere arasında geçti. Leydi Elizabeth, William Craven ile 1767'de evlendiğinde henüz 17 yaşındaydı. Ancak evlilikleri iyi ilerlemedi. Elizabeth ve William Craven 1783'e kadar evli kaldılar ve bu süre zarfında altı çocukları oldu. Her ikisinin de birbirini sadakatsizlikle suçlaması sonucunda 1783'te ayrıldılar. Ayrıldıktan sonra Lady Elizabeth, Fransa'nın Versay kentine taşındı. Burada 1791'de kocası Lord Craven'in ölümü üzerine evleneceği Brandenburg Ansbach-Bayreuth'un Margrave'si Christian Frederick Charles Alexander ile tanıştı. Elizabeth Craven, Fransa'ya taşındıktan sonra evliliği sırasında yaşadığı skandallardan ve mali sıkıntılardan kaçmak için seyahate çıktı. Yolculuğuna 1785'te Paris'ten başladı ve bir yıl içinde İtalya, İsviçre, Venedik, Avusturya, Polonya, Rusya ve Türkiye'yi ziyaret etti. Leydi Elizabeth, 1786 yılında Kırım'da uzun bir süre kaldıktan sonra İstanbul'a geçti. 1786 yazında üç ay boyunca Türkiye'de bulundu. 1785-1786 tarihlerinde gerçekleşen bu seyahatleri esnasında ziyaret ettiği ülkelerin gelenekleri ve insanları hakkında arkadaşlarına mektuplar yazdı. Bu süreçte sevgilisi Anspach ve Bareith Brandenburg'un uç beyi olan Prusya Dükü ve Sayn Kontu Christian Frederick Charles Alexander'a 68 mektup gönderdiği bilinmektedir.

Elizabeth Lady Craven bu mektup serisini, 1789 yılında Londra'da A Journey through the Crimea to Constantinople (Kırım'dan İstanbul'a Seyahat) başlığıyla kitap halinde bastırdı. Kitap, 1795 yılında aynı isimle Rusça'ya çevrildi. Eserin yalnızca Türkiye ile ilgili olan bölümleri, 1939'da Reşat Ekrem Koçu tarafından çevrilerek 1786'da Türkiye adı altında 48 sayfalık bir kitap halinde basıldı. Kitabın tamamının çevirisi ise 2011 yılında Asuman Karabulut tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışıldı. Craven, 1791 yılında eşi Lord Craven'in ölümünden kısa bir süre sonra mektupları gönderdiği Charles Alexander ile evlendi. Evlendikten sonra, onunla birlikte İngiltere'ye döndü ve 1806'da Charles Alexander'ın ölümüne kadar orada kaldı. 1807'de, Fransa'ya daha fazla seyahat için bir üs olarak kullandığı Ansbach'taki kocasının mülküne sahip olmak için İngiltere'den ayrıldı. Son olarak 1819'da İtalya'ya yerleştiği ve 13. 01. 1828 tarihinde

İtalya’da hayatını kaybettiği bilinmektedir.

Ercan UYANIK

2020

Ayrıca bkz.: Seyyah;

Yararlanılan kaynaklar: Craven, E. (1939). 1786’da Türkiye (Çev. R. E. Koçu). İstanbul: Çığır Yayınevi.; Craven, E. L. (1786). A Journey through the Crimea to Constantinople. Londra: Robinson.; Dilek, İ. (2017). Montagu, Craven ve Barkley’in Osmanlı Devleti ve Türkler hakkındaki izlenimleri, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 37: 1-11.; Karabulut, A. (2011). Elizabeth Lady Craven’in 1785-1786 Yılları Arasında Osmanlı İmparatorluğu’na Yaptığı Seyahati (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.; Turhan, F. (2003). Desire and Disdain: The Travels of Lady Elizabeth Craven. The Other Empire: British Romantic Writings about the Ottoman Empire. Routledge: New York ve Londra.